

**Tuhat
suomalaista**

Maaliskuu 2023

Terveysperusteinen valmistevero

Elintarviketeollisuusliitto ry - ETL

Iro Research Oy

Tietoa jolla on tarkoitus.

Tutkimuksen perustiedot

TIEDONKERUUMENETELMÄ

Iro Research Oy:n Tuhat suomalaista -tutkimuksen tiedonkeruu tehtiin internetissä Iro Research Oy:n valtakunnalliseen kuluttajapaneeliin.

OTOKSEN KOKO JA PAINOTUS

Tutkimushaastatteluja tehtiin yhteensä 1000.

Tutkimuksen otos painotettiin iän, sukupuolen, asuinpaikkakunnan tyyppin sekä maakunnan mukaan vastaamaan suomalaista väestöä valtakunnallisesti.

TIEDONKERUUAIKATAULU

Tutkimuksen tiedonkeruu aika oli 14.–22.3.2023.

TUTKIMUKSEN VIRHEMARGINAALI

Tutkimuksen tilastollinen virhemarginaali on maksimissaan $n. \pm 3,2$ prosenttiyksikköä.

TUTKIMUKSEN VALIDOINTI

Tutkimusaineisto validoidaan henkilön ja annettujen vastausten suhteen. Validointi tapahtuu vertaamalla paneelihallinta-järjestelmän ja vastausten taustatietoja keskenään, analysoimalla annettuja vastauksia, lomakkeen täyttöastetta sekä erinäisin loogisuustarkistuksin.

Aineiston rakenne

	Kaikki vastaajat
N=	1000
	%
SUKUPUOLI	
Nainen	51
Mies	49
IKÄRYHMÄ	
18–24 vuotta	9
25–34 vuotta	16
35–44 vuotta	16
45–54 vuotta	15
55–64 vuotta	16
65+ vuotta	28
KOULUTUS	
Kansa-, perus- tai keskikoulu	6
Ammattikoulu	16
Ylioppilas / lukio	15
Opisto tai vastaava ammatillinen tutkinto	16
Ammattikorkeakoulu tai alempi korkeakouluasteen tutkinto (alempi korkeakouluasteen koulutus)	22
Yliopisto / korkeakoulu (ylempi korkeakouluasteen koulutus tai tutkija-asteen koulutus)	24
Muu	1

	Kaikki vastaajat
N=	1000
	%
AMMATTIASEMA	
Työväestö	20
Alempi toimihenkilö	8
Ylempi toimihenkilö	12
Johtavassa asemassa oleva	2
Yksityisyrittäjä	5
Maanviljelijä	2
Opiskelija / koululainen	14
Eläkeläinen	31
Kotiäiti/koti-isä	0
Työtön	4
Muu	2
ASUINPAIKKKA	
Helsinki	12
Espoo, Vantaa, Kauniainen	9
Turku	4
Tampere	3
Muu yli 50 000 asukkaan kaupunki	23
Alle 50 000 asukkaan kaupunki	27
Maalaiskunta	22

	Kaikki vastaajat
N=	1000
	%
TALOUDEN BRUTTOTULOT	
Alle 10.000 €	8
10.001 - 20.000 €	8
20.001 - 30.000 €	10
30.001 - 40.000 €	11
40.001 - 50.000 €	9
50.001 - 60.000 €	10
60.001 - 70.000 €	6
70.001 - 80.000 €	6
80.001 - 100 000 €	8
100 001 € tai enemmän	8
En osaa/halua sanoa	17

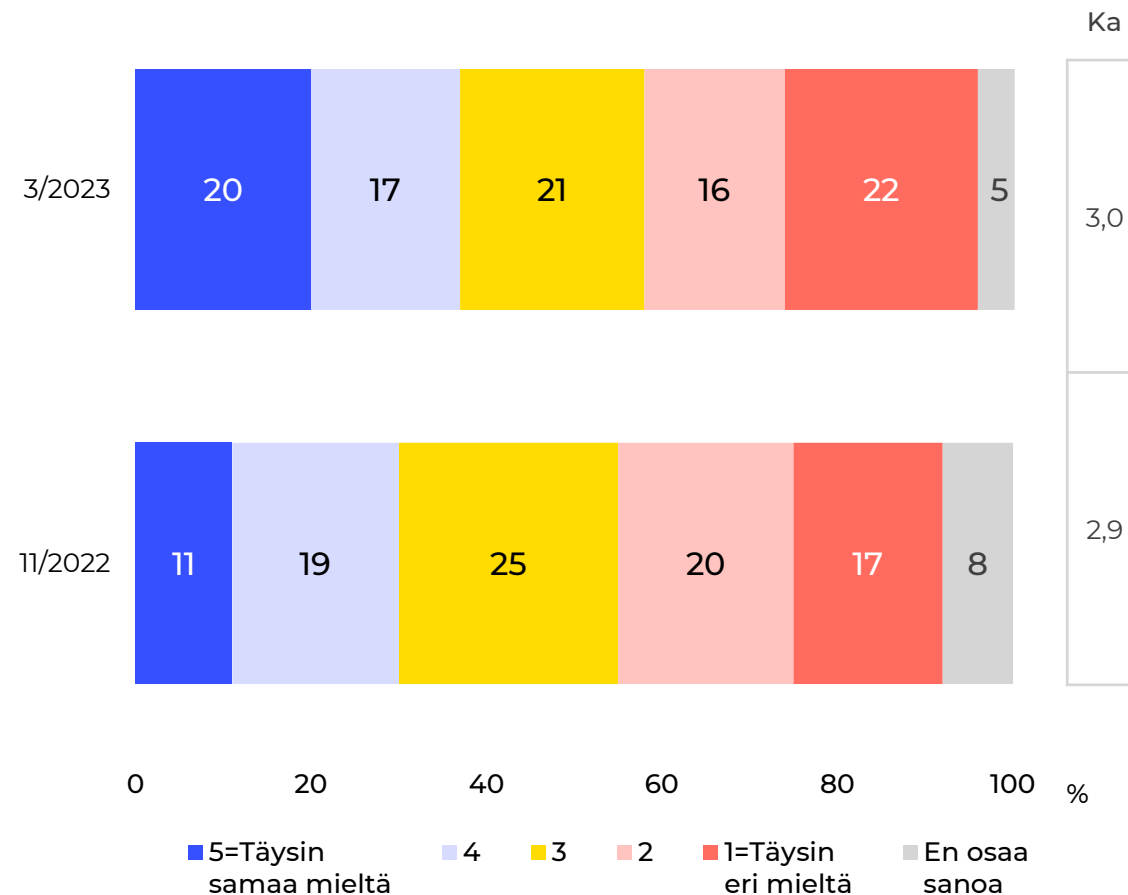
Tulokset

Suosii ulkomaista vaihtoehtoa, jos se on edullisempi

1/3

Elintarvikkeiden kuluttajahintojen viimeaikaisen nousun vuoksi ostan aiempaa useammin ulkomaisen vaihtoehdon kotimaisen sijaan, mikäli ulkomainen vaihtoehto on edullisempi.

Kaikki vastaajat, n=1000

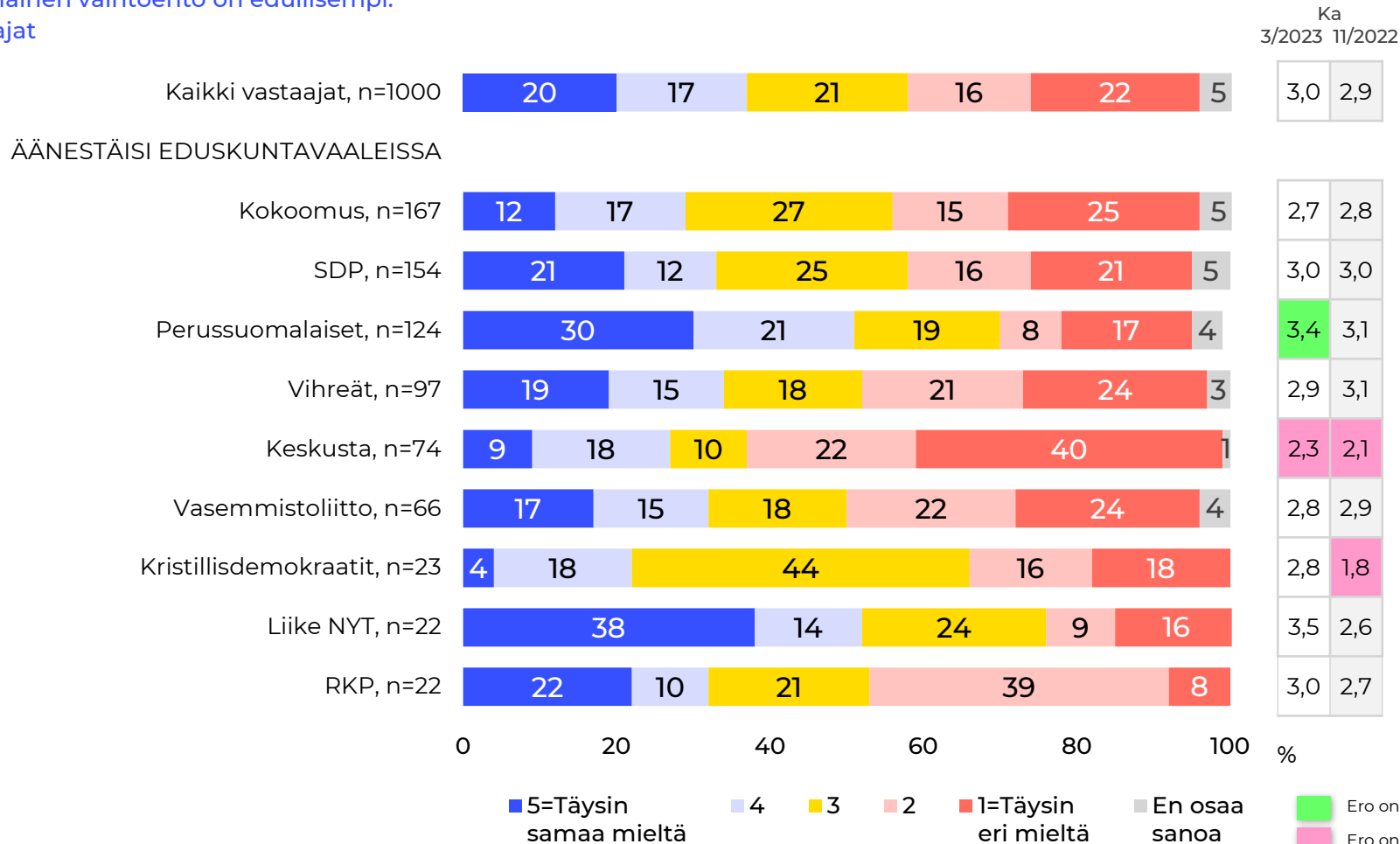
- Kotimaisen tuotannon suosijoiden määrä on pysynyt samana ja hinnannousun myötä edullisempiin ulkomaalaisiin tuotteisiin siirtyvien määrä on noussut.
- Täysin samaa tai täysin eri mieltä väittämän kanssa olevien määrä on kasvanut.

Suosii ulkomaista vaihtoehtoa, jos se on edullisempi

2/3

Elintarvikkeiden kuluttajahintojen viimeaikaisen nousun vuoksi ostan aiempaa useammin ulkomaisen vaihtoehdon kotimaisen sijaan, mikäli ulkomainen vaihtoehto on edullisempi.

Kaikki vastaajat

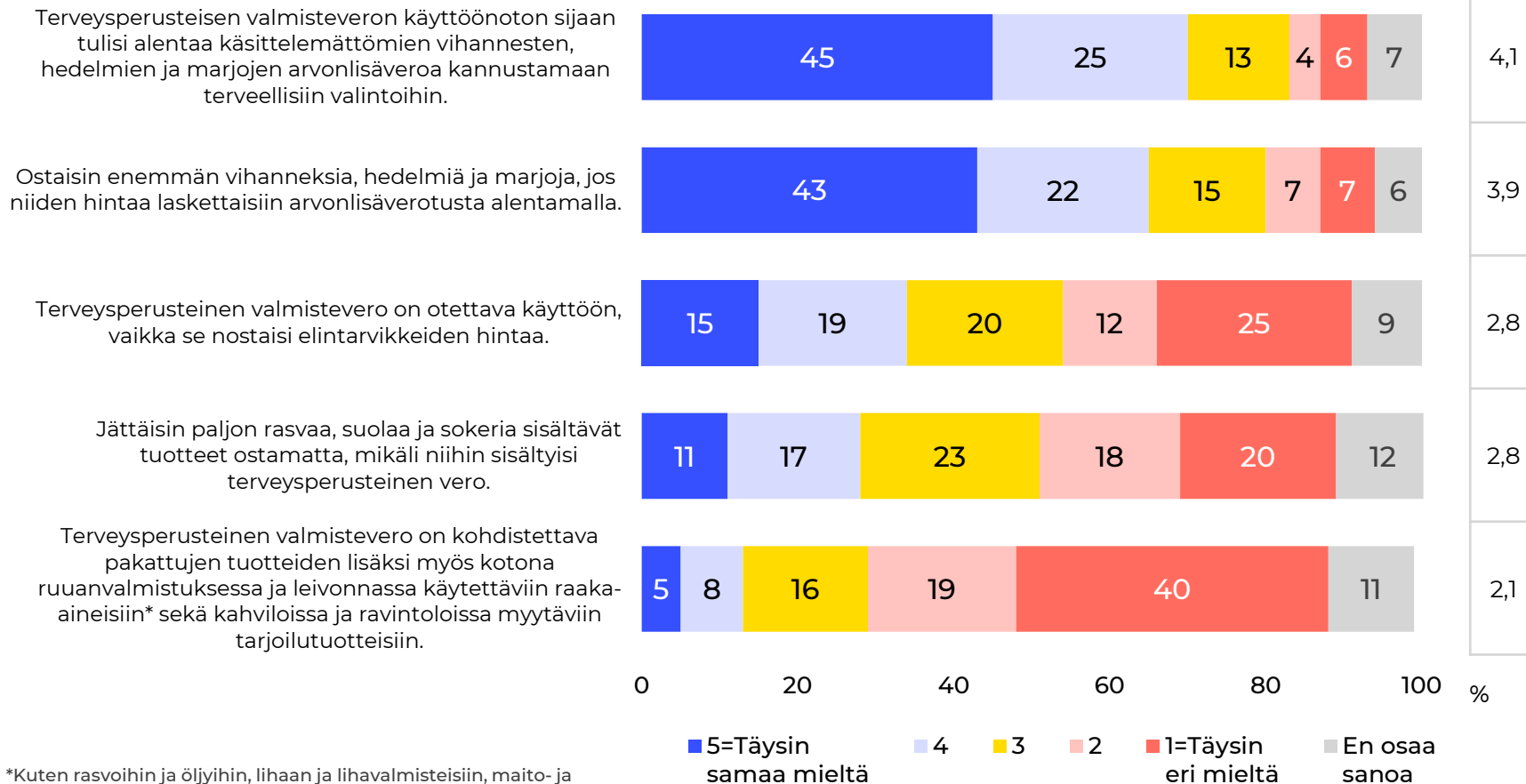

- Eri puolueiden kannattajien välillä oli suuria eroja siinä suositanko kotimaista hinnasta riippumatta vai aletaanko ostaa useammin ulkomaalaista.
- Useammin ulkomainen edullisempi tuote valikoitui perussuomalaisten tai liike NYT äänestäjien ostoskoriin, ja harvimminkin keskustaa äänestävien ostoskoriin.

- 7

Kuinka samaa tai eri mieltä on seuraavien väittämien kanssa?

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?
Kaikki vastaajat, N=1000

*Kuten rasvoin ja öljyihin, lihaan ja lihavalmisteisiin, maito- ja kauravalmisteisiin, suolaan ja sokeriin

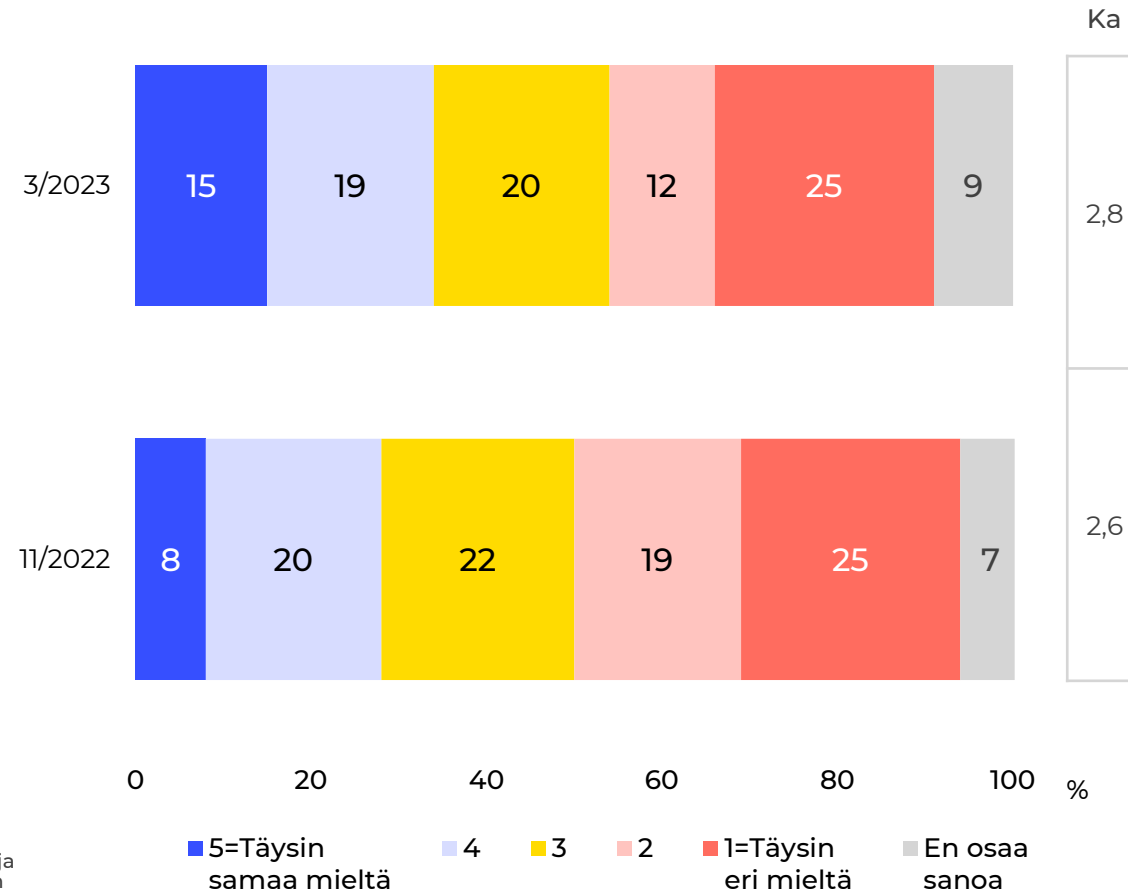
- Eniten samaa mieltä ollaan seuraavien väittämien kanssa:
"Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien vihannesten, hedelmien ja marjojen arvonlisäveroa kannustamaan terveellisiin valintoihin."
"Ostaisin enemmän vihanneksia, hedelmiä ja marjoja, jos niiden hintaa laskettaisiin arvonlisäverotusta "
- Eniten eri mieltä ollaan seuraavan väittämän kanssa:
"Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava myös kotona käytettäviin raaka-aineisiin, sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin."

Terveysperusteinen valmistevero on otettava käyttöön, vaikka se nostaisi elintarvikkeiden* hintaa

1/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta.** Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Terveysperusteisen valmisteveron, vaikka se nostaisi elintarvikkeiden hintaa, kannattajien määrä on noussut hieman.

*11/2022: Ruokien ja juomien

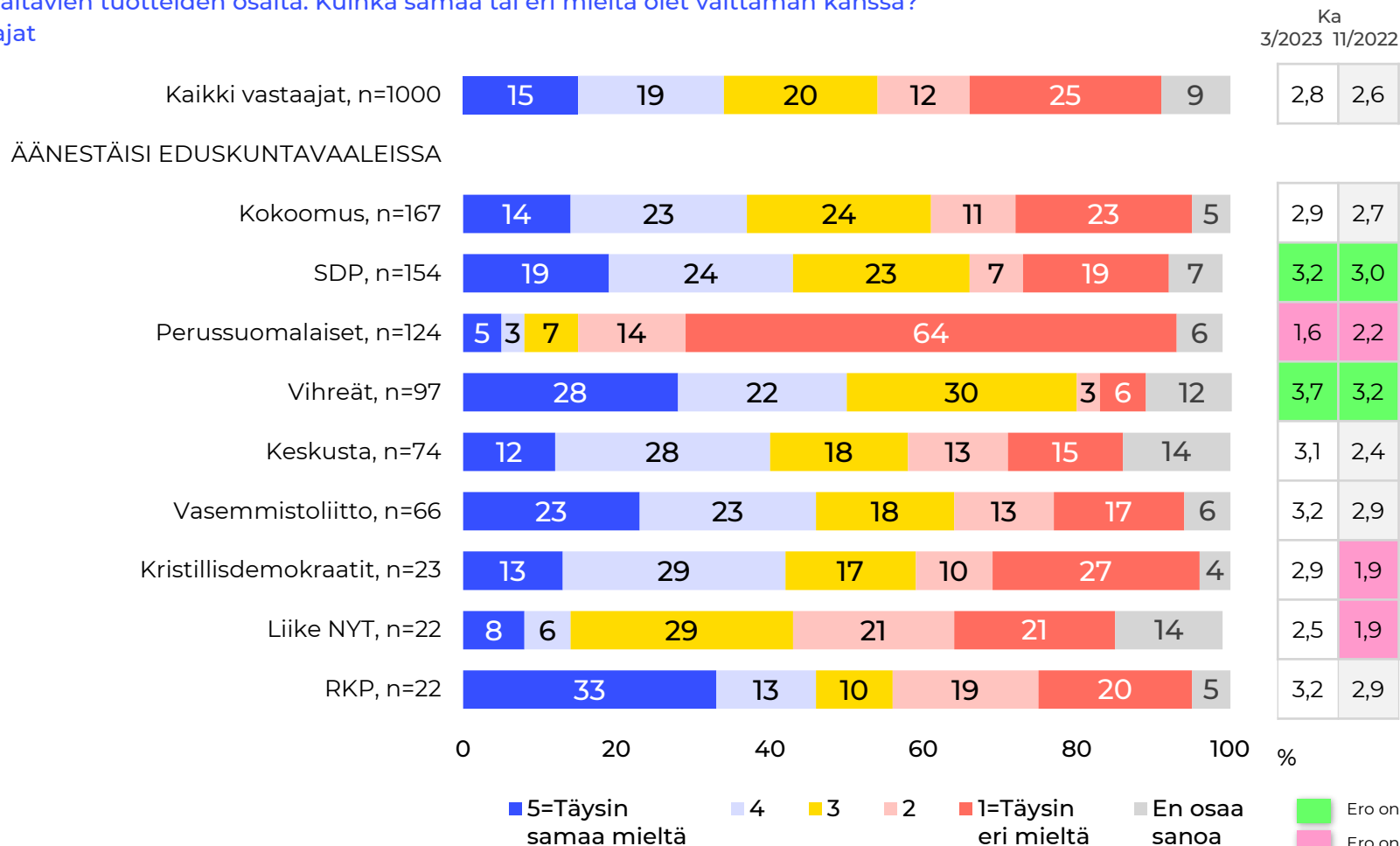
**11/2022: Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan nostamalla esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden hintoja kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa.

Terveysperusteinen valmistevero on otettava käyttöön, vaikka se nostaisi elintarvikkeiden hintaa

2/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

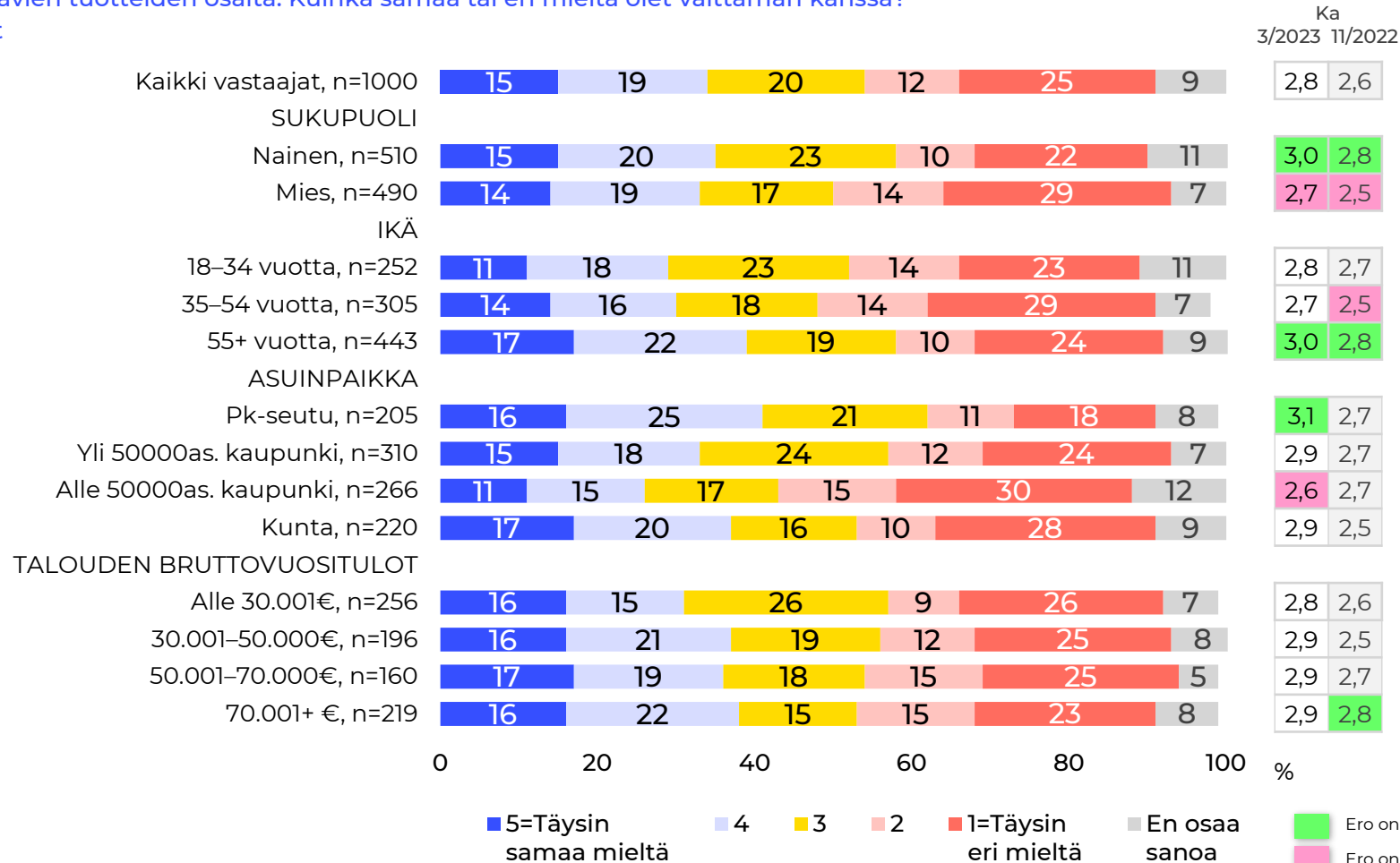
- Vihreiden, sosiaali-demokraattien, vasemmistoliiton ja RKP:n kannattajat suhtautuivat terveysperusteiseen valmisteveroon suopeimmin.
- Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönottoa vastaan olivat voimakkaimmin perussuomalaiset.

Terveysperusteinen valmistevero on otettava käyttöön, vaikka se nostaisi elintarvikkeiden hintaa

3/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

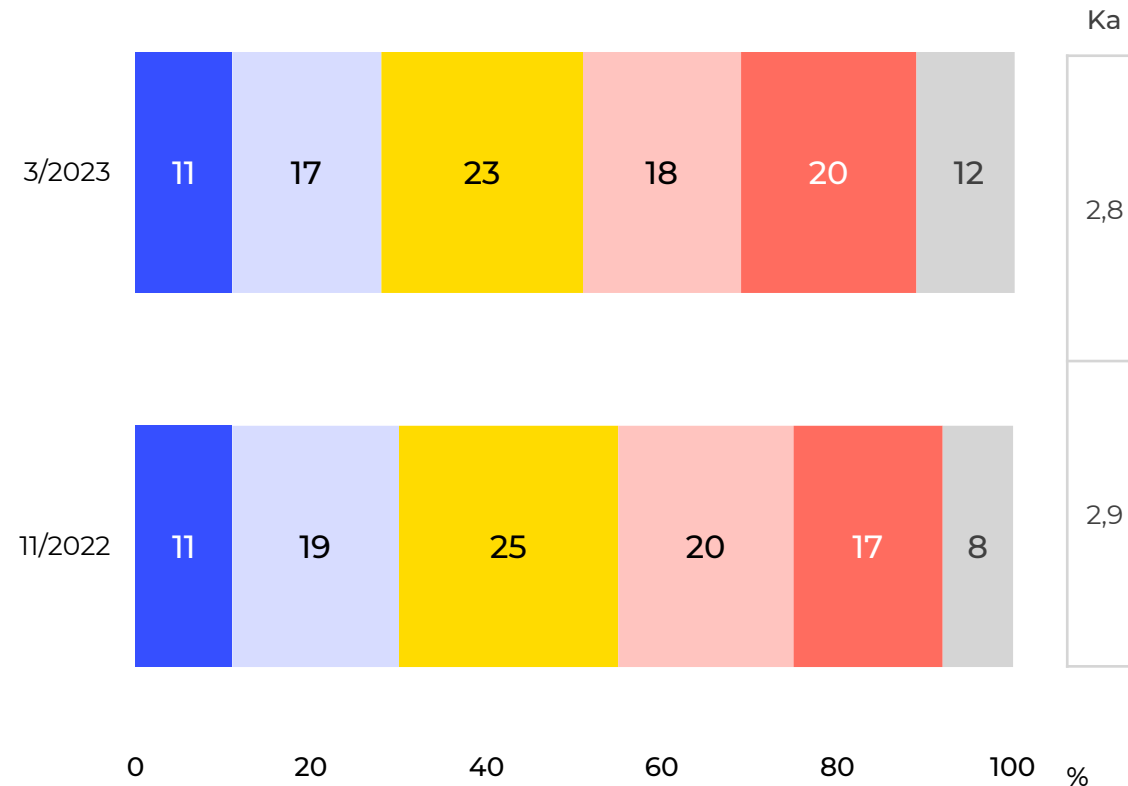

- Naiset, yli 55-vuotiaat ja pk-seudulla asuvat suhtautuvat terveysperusteiseen valmisteveroon suopeammin kuin muut.
- Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönottoa vastaan olivat voimakkaimmin miehet ja alle 50 000 asukkaan kaupungeissa asuvat henkilöt.

Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysperusteinen vero 1/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta.** Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

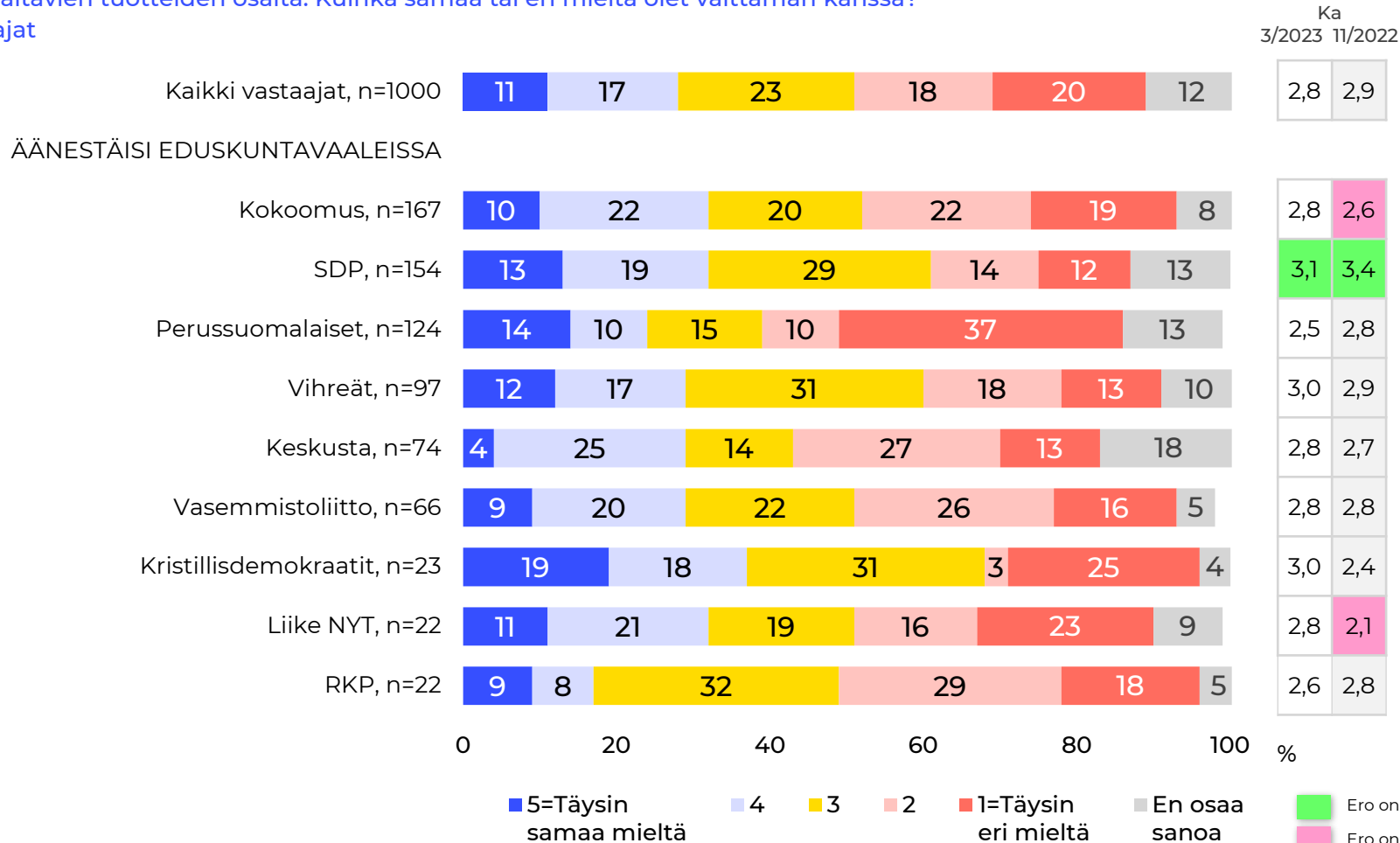
- "Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysperusteinen vero" -väittämän arvioinnissa ei ollut tapahtunut merkittäviä muutoksia mittauspisteiden välillä.

**11/2022: Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan nostamalla esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden hintoja kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa.

Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysterveysteinen vero 2/3

Terveysterveysteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

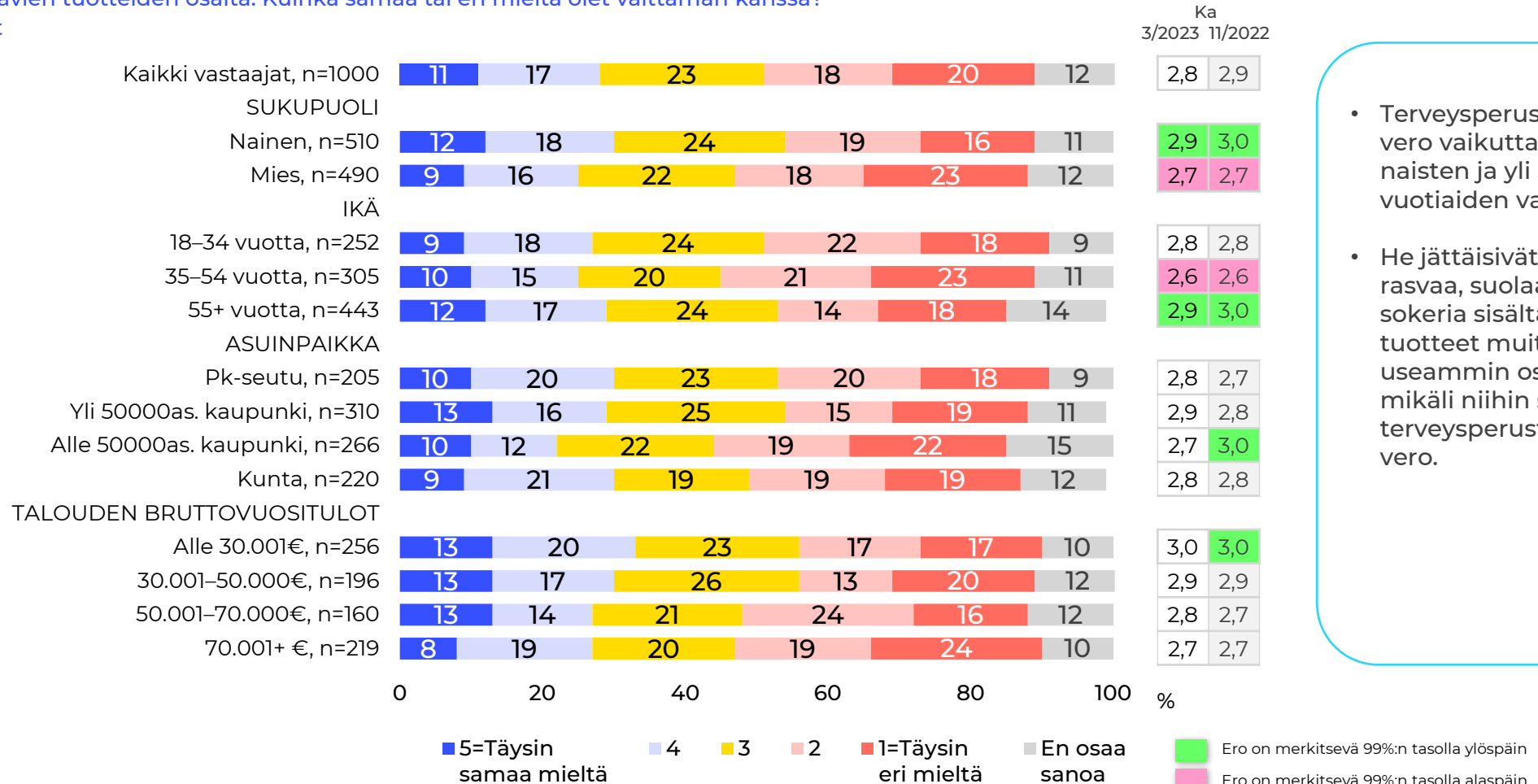

- Perussuomalaisten ja RKP:n kannattajissa oli vähiten niitä, jotka jättäisivät ostamatta paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteita, mikäli niihin sisältyisi terveysterveysteinen vero.

Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysterveysteinen vero 3/3

Terveysterveysteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

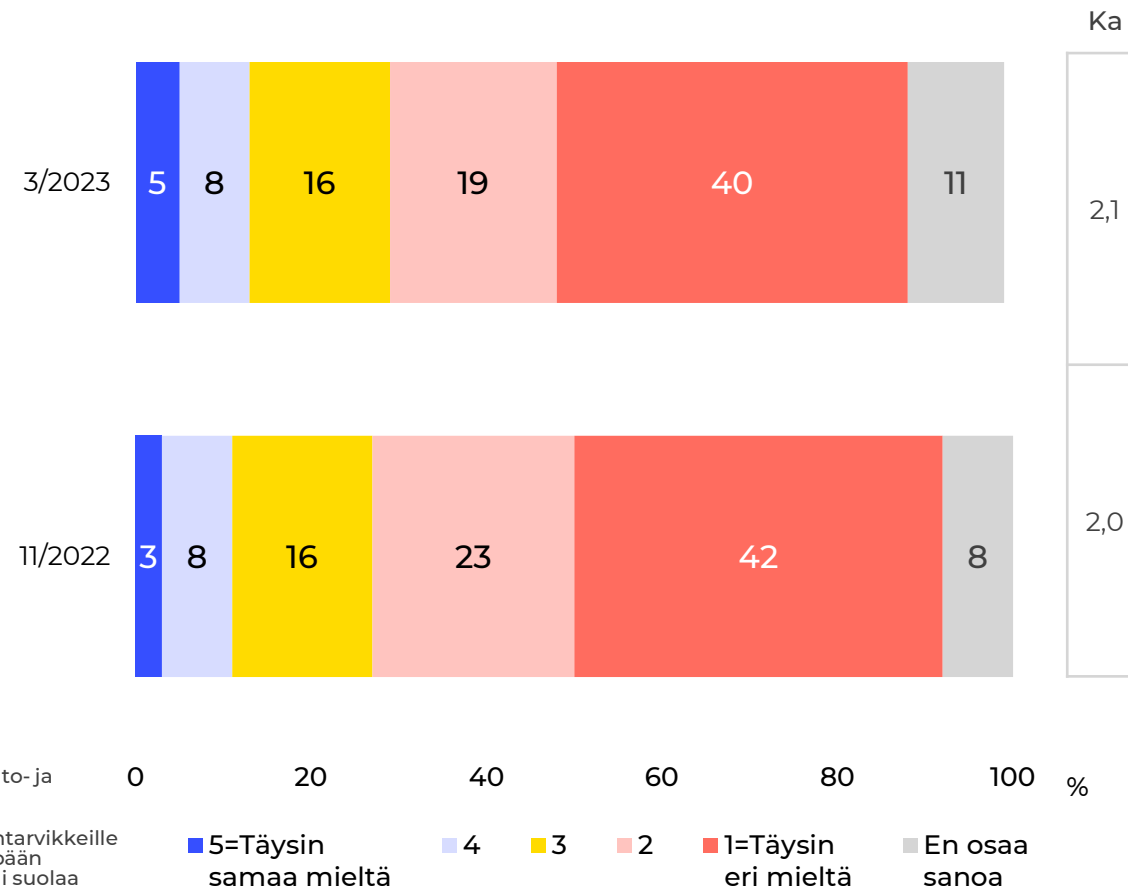
- Terveysterveysteinen vero vaikuttaisi eniten naisten ja yli 55-vuotiaiden valintoihin.
- He jättäisivät paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet muita useammin ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysterveysteinen vero.

Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava pakattujen tuotteiden lisäksi myös kotona ruuanvalmistuksessa ja leivonnassa käytettäviin raaka -aineisiin* sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin

1/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta.** Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Vastustus terveysperusteisen valmisteveron kohdistamisesta raaka-aineisiin ja tarjoilutuotteisiin oli laskenut hieman edellisestä mittauksesta, mutta on edelleen korkealla tasolla.

*Kuten rasvoihin ja öljyihin, lihaan ja lihavalmisteisiin, maito- ja kauravalmisteisiin, suolaan ja sokeriin

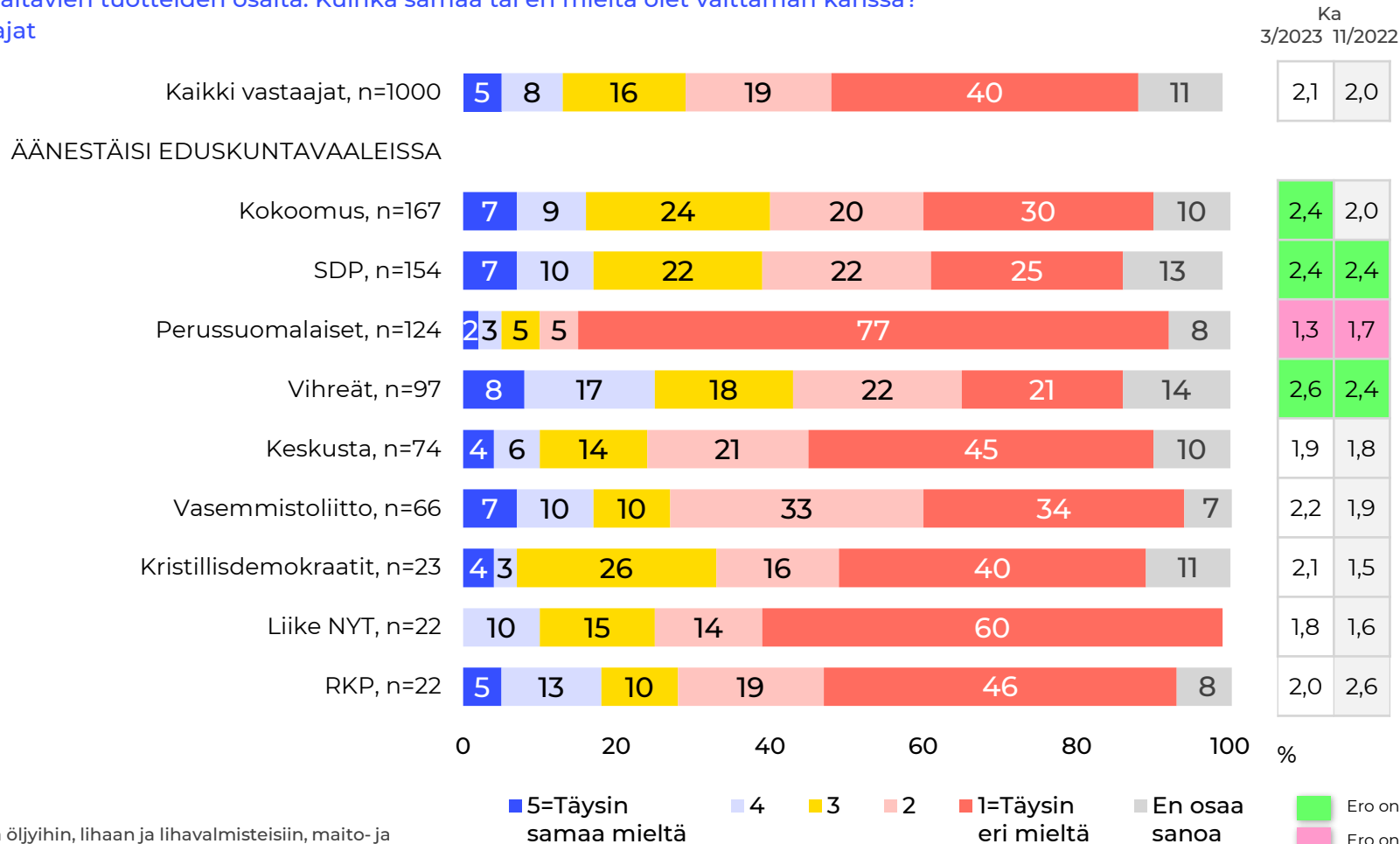
**11/2022: Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan nostamalla esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden hintoja kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa.

Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava pakattujen tuotteiden lisäksi myös kotona ruuanvalmistuksessa ja leivonnassa käytettäviin raaka -aineisiin* sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin

2/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Kaikkien puolueiden kannattajista merkittävä osuus vastusti terveysperusteisen veron kohdistamista raaka-aineisiin ja tarjoilutuotteisiin.
- Eniten veron kannatusta löytyi vihreitä äänestävistä, ja eniten vastustusta perussuomalaisten kannattajien keskuudessa.

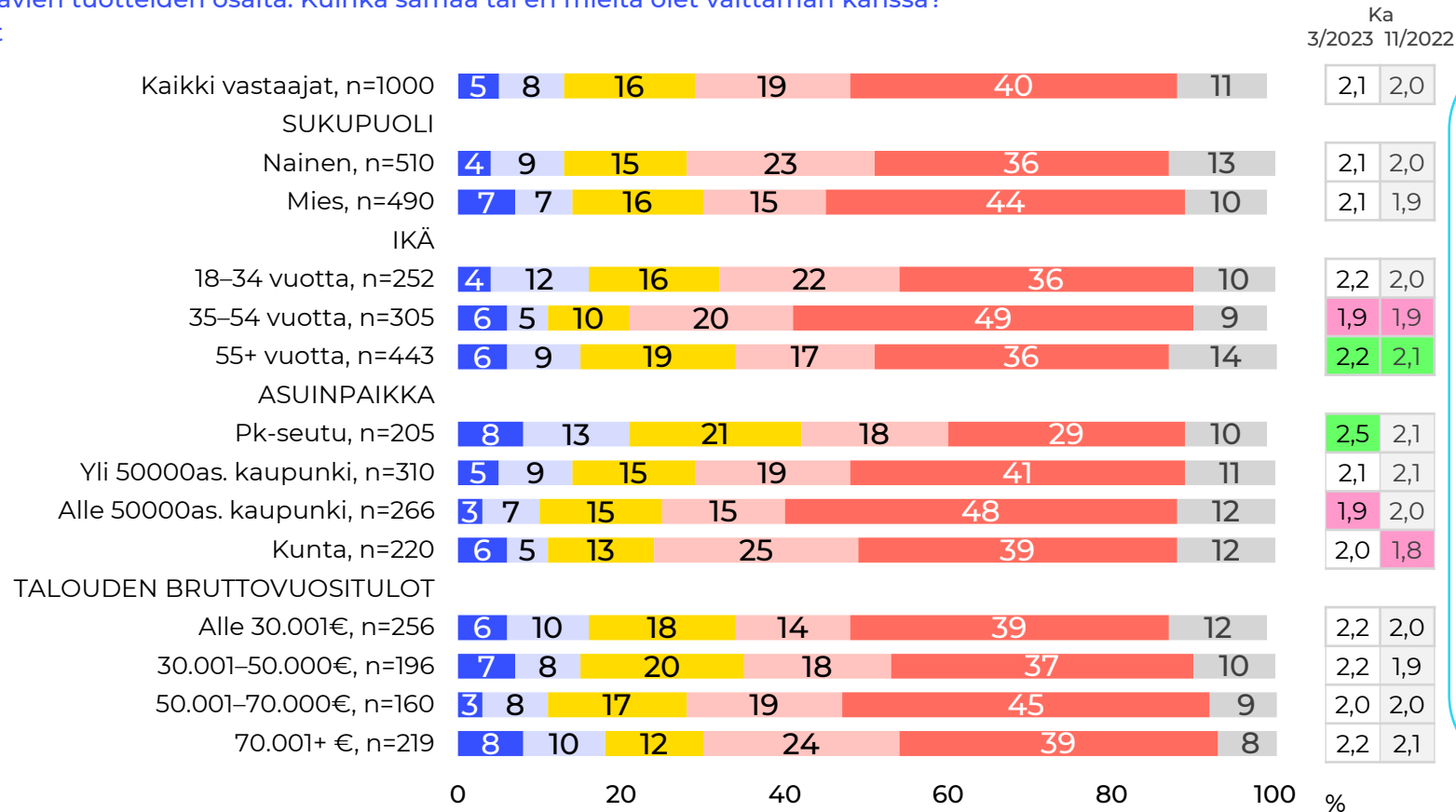
*Kuten rasvoihin ja öljyihin, lihaan ja lihavalmisteisiin, maito- ja kauravalmisteisiin, suolaan ja sokeriin

Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava pakattujen tuotteiden lisäksi myös kotona ruuanvalmistuksessa ja leivonnassa käytettäviin raaka -aineisiin* sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin

3/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Kaikissa demografisissa ryhmissä vastustetaan terveysperusteisen veron kohdistamista raaka-aineisiin ja tarjoilutuotteisiin.
- Eniten vastustusta valmisteveroa kohtaan löytyy 35–54-vuotiaiden ja alle 50 000 asukkaan kaupungeissa asuvien henkilöiden keskuudesta.
- Vähiten vastustusta valmisteveroa kohtaan on havaittavissa pk-seudulla asuvien henkilöiden keskuudesta.

*Kuten rasvoihin ja öljyihin, lihaan ja lihavalmisteisiin, maito- ja kauravalmisteisiin, suolaan ja sokeriin

■ 5=Täysin samaa mieltä ■ 4 ■ 3 ■ 2 ■ 1=Täysin eri mieltä ■ En osaa sanoa

■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

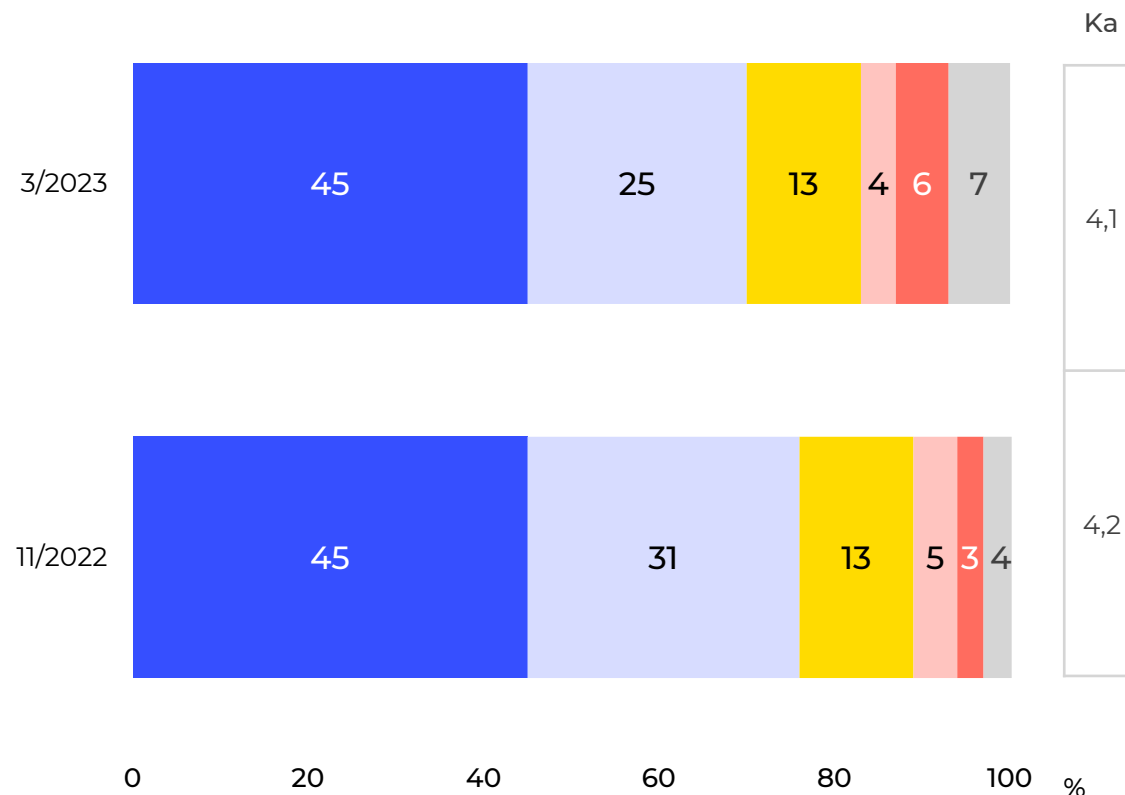
Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien vihannesten, hedelmien* ja marjojen arvonlisäveroa

kannustamaan terveellisiin valintoihin

1/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta.** Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Kannatus marjojen, hedelmien ja vihannesten arvonlisäveron alentamiselle terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan laski hieman edellisestä mittauksesta, mutta on edelleen korkealla tasolla.

*11/2022: "Hedelmien" ei mukana

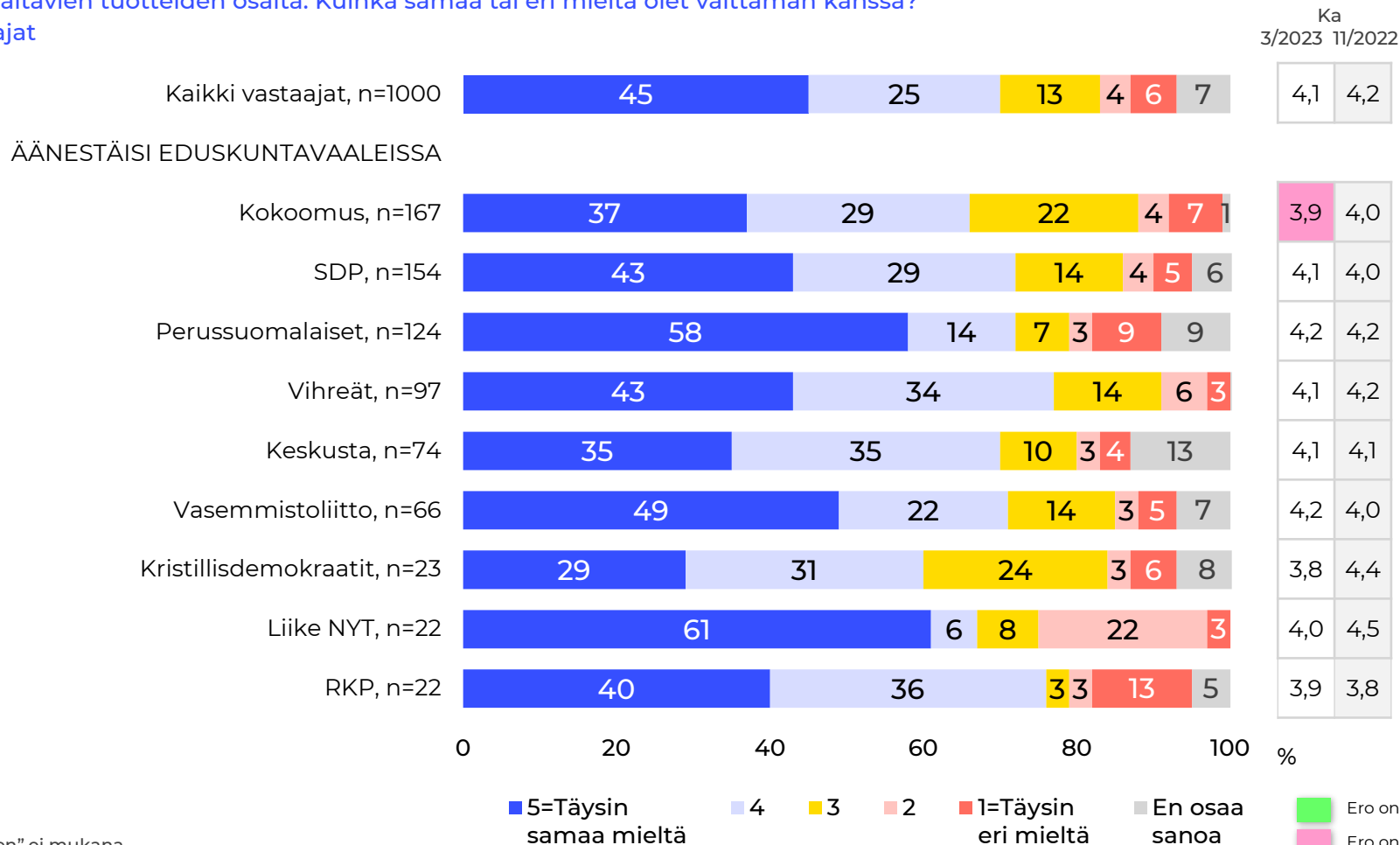
**11/2022: Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan nostamalla esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden hintoja kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa.

■ 5=Täysin samaa mieltä ■ 4 ■ 3 ■ 2 ■ 1=Täysin eri mieltä ■ En osaa sanoa

Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien vihannesten, hedelmien* ja marjojen arvonlisäveroa 2/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

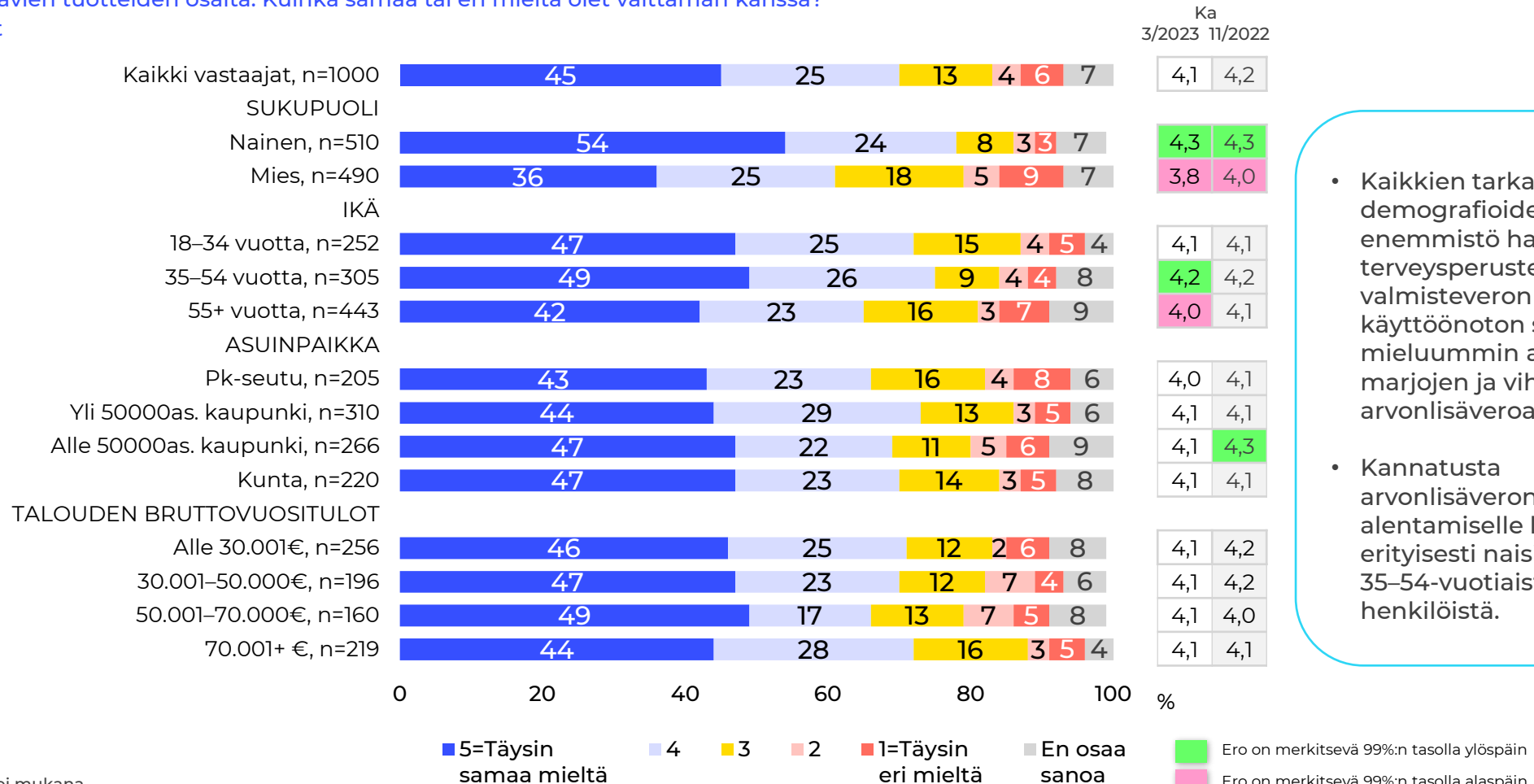
- Kaikkien puolueiden kannattajista valtaosa haluaisi uuden veron sijaan mieluummin alentaa marjojen, hedelmien ja vihannesten arvonlisäveroa.

*11/2022: "Hedelmien" ei mukana

Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien vihannesten, hedelmien* ja marjojen arvonlisäveroa 3/3

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

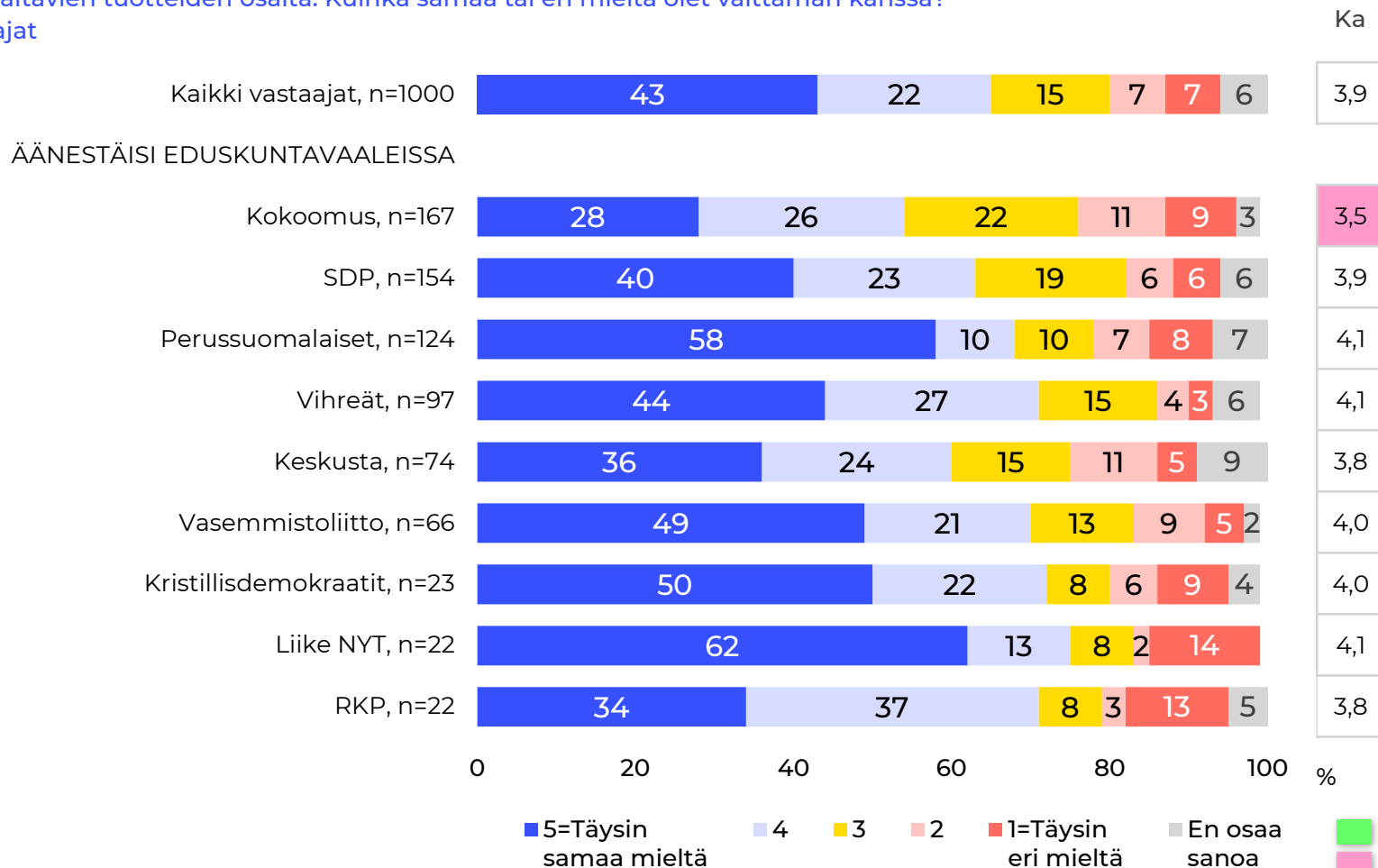
- Kaikkien tarkasteltujen demografioiden suhteen enemmistö haluaisi terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan mieluummin alentaa marjojen ja vihannesten arvonlisäveroa.
- Kannatusta arvonlisäveron alentamiselle löytyy erityisesti naisista ja 35–54-vuotiaista henkilöistä.

*11/2022: "Hedelmien" ei mukana

Ostaisin enemmän vihanneksia, hedelmiä ja marjoja, jos niiden hintaa laskettaisiin arvonlisäverotusta alentamalla

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

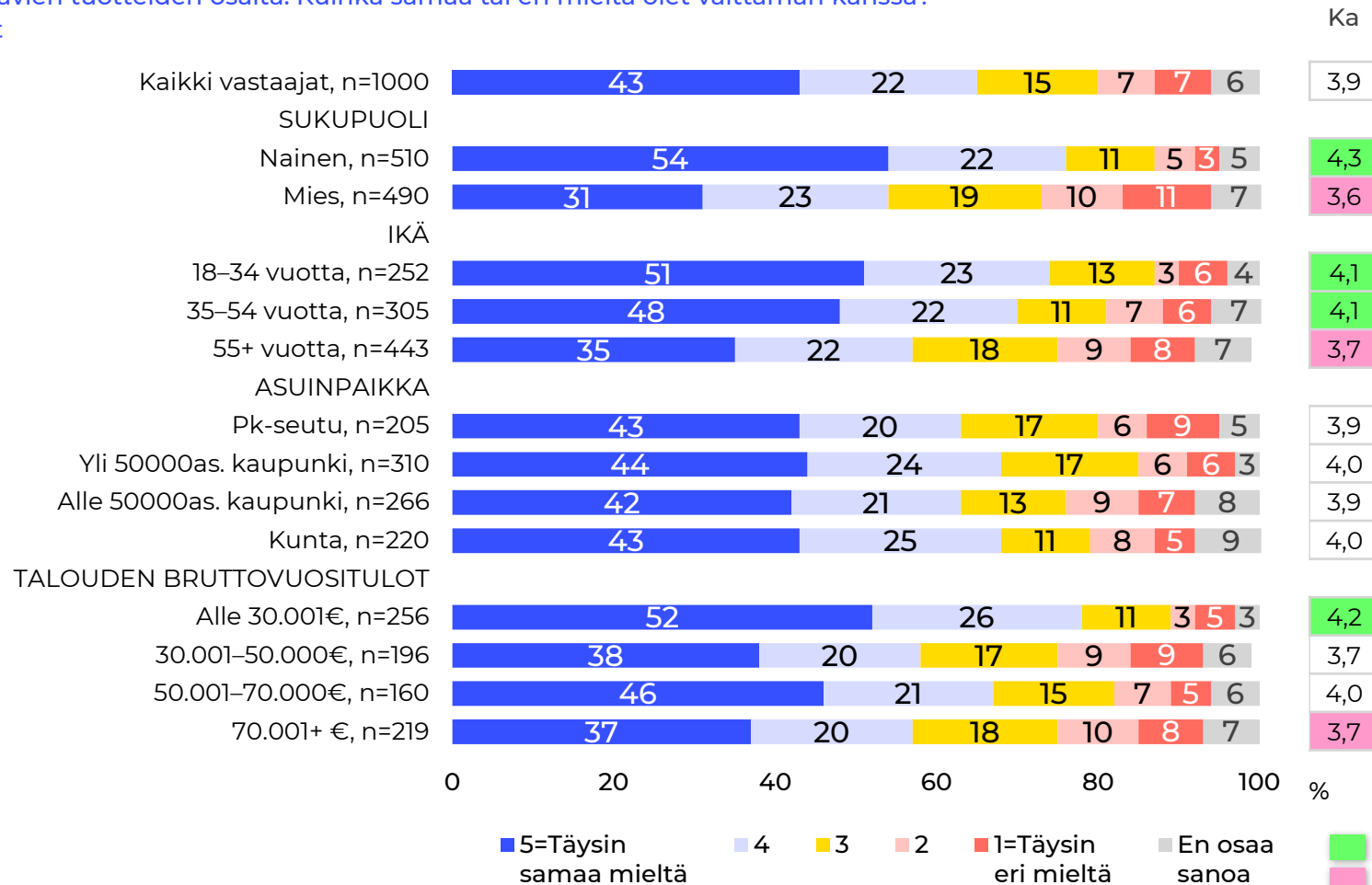
- Kaikkien puolueiden kannattajien enemmistö ostaisi enemmän vihanneksia, hedelmiä ja marjoja, jos niiden hintaa laskettaisiin arvonlisäverotusta alentamalla.
- Kokoomuksen kannattajat olivat vähiten samaa mieltä väitteen kanssa.

Ostaisin enemmän vihanneksia, hedelmiä ja marjoja, jos niiden hintaa laskettaisiin arvonlisäverotusta alentamalla

2/2

Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden osalta. Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?

Kaikki vastaajat

- Kaikkien tarkasteltujen demografioiden suhteen enemmistö ostaisi enemmän vihanneksia, hedelmiä ja marjoja, jos niiden hintaa laskettaisiin arvonlisäverotusta alentamalla.
- Eryityisesti naiset, 18–54-vuotiaat ja alle 30 000 €:n talouden bruttovuositulot omaavat henkilöt.